

*43) *D-r Micke*: Geschichte des zweiten punischen Krieges, nebst einer historischen Einleitung, Breslau 1851.

**44) *Reichard*: Geographische Nachweisungen der Kriegsvorfälle Caesars und seiner Truppen in Gallien, nebst *Hannibals Zug über die Alpen*, 1852.

**45) *D-r Susemihle*: Kritische Skizzen zur Vorgeschichte des zweiten punischen Krieges, Greifswald 1853.

III. Юлий Цезарь.

Древни източници:

**46) *Cauii Юлий Цезарь*, коментарии върху войната въ Галлия (*Cauii Iulii Caesaris Commentarii de bello gallico*), въ 7 книги, доведени до сражението при Алезия и вземанието въ плѣнъ Верцингеторикса; а 8-та, послѣдняя книга за войната въ Галлия и 3 книги за междоусобната война въ Италия, Испания, Гърция, Египетъ, Понтъ и Африка, сж съставени отъ легата и довѣренно лице на Цезаря *Хирций Панза* (*Hirtius Pansa*), по писмата и записките на Цезаря. Първите 7 книги, написани лично отъ Цезаря, иматъ неотемлени голѣми достоинства, изложени сж съ простъ, благороденъ языкъ, много умно и искусно, изпълнени сж съ несъмнѣни свидѣтелства за високите дарби на Цезаря и за искусството му въ политиката, стратегията, тактиката, военното управление, съ една дума въ всичките клонове на военното искусство, и съставляватъ образцово произведение за историята въобще и за военната особено и за теорията на военното искусство въ древността, въ времената на Цезаря. Но тѣ не сж чужди и на нѣкои недостатѣци, причината за които е тѣзи, че сж били писани съ извѣстна политическа цѣль — да се увеличи политическото значение и влияние на Цезаря и партията му, прѣдъ рѣшителното му пристѣпване къмъ изпълнение на политическите му замисли — завладяването върховната власть въ римската република. Въ това отношение тѣ били въ тѣсна свръзка съ всичките политически и военни дѣйствия на Цезаря въ време на войната въ Галлия и заедно съ тѣхъ — не сж нищо друго, освѣнъ едно хитро приготовление или, тъй да се каже, *въведение* къмъ послѣдующите *актове на политическата драма, разиграна* отъ Цезаря *на сцената* на римската държава, която обемала познатия тогава свѣтъ въ Европа, Азия и Африка. Дѣйствително, защо Цезарь *самъ* описалъ само първите 7 години отъ войната си въ Галлия, а не е описалъ нито 8-та послѣдняя, нито послѣдующите си походи въ междоусобната, александрийската, африканската и испанската